

Forord

Public choice-teorien er temaet for dette nummer af *Økonomi & Politik*. Der er tale om en teoretisk tilgang, som på verdensplan har været en af de mest indflydelsesrige i studiet af økonomisk politik, interesseorganisationer, politisk beslutningstagning, bureaukraters adfærd og vælgeradfærd i de seneste 20 år. På mange måder er public choice-teorien globalt set ved at få status som lingua franca med hensyn til studiet af det politiske system. Akkurat som neoklassisk økonomisk teori er det, for så vidt angår det økonomiske system. Desværre har teorien endnu ikke fået samme status i Danmark, som den har i de lande, vi normalt sammenligner os med. Målet med temanummeret er at give et lille bidrag til at ændre denne situation.

I den første artikel analyserer *Otto Brøns-Petersen* en række af de fundamentale spørgsmål, som public choice-teoretikerne tager fat på. Et af de vigtigste består i, hvordan egen nytteorienterede individer kan agere, således at de alene fremmer velfærd i samfundet generelt, uden at de samtidig skader andres velfærd. Der er med andre ord tale om, hvordan man løser eksternalitetsproblemet. Brøns-Petersens analyse peger på, at forsøg på at løse eksternalitetsproblemer i sig selv skaber andre problemer. Alt i alt tyder det således på, at de politiske muligheder for at løse eksternaliseter er meget mindre end ofte antaget.

I den anden artikel anvender *Søren Serritzlew* public choice-teorien som udgangspunkt for etableringen af såkaldte spatiale modeller. Han viser, hvordan nogle af public choice-teoriens klassikere tager udgangspunkt i spa-

tiale modeller, men kritiserer samtidig disse modeller for ofte at være alt for forsimplede. Med udgangspunkt i offentlig budgettering viser han, hvordan spatiale modeller kan sofistikere analyserne og producere modintuitive hypoteser.

Endelig analyserer *Nils Bredsdorff* public choice-teoriens skabelse af såkaldte overhistoriske konstanter, som en ny positiv samfundsvidenskab skal bygges op på grundlag af, men som samtidig virker som en kritik af selve public choice-teoriens grundlag. Bredsdorff anerkender, at public choice-teoretikerne selv i deres analyser inddrager den historiske kontekst og den faktiske virkelighed, som bureaukraterne fungerer i. Dette undergraver imidlertid visse påstande om fx maksimering af egennytteadfærd, som public choice-teorien hviler på.

Udenfor temaet analyserer *Nils Groes* og *Steffen Petersen* sammenhængen mellem pendling og vælgeradfærd. Resultatet er, at den øgede pendling har ført til faldende lokalpolitisk engagement i små og mellemstore kommuner. Hver gang udpendlingen stiger 10 procentpoint, falder stemmeprocenten ved kommunevalget med 1-2 procentpoint.

Endelig bringes traditionen tro en politisk kronik af *Lars Bille* om den politiske udvikling i 2. halvår af 2000.

Peter Nedergaard
Redaktør